

Commissie van advies volledige schadevergoeding (CAVS)

2023/063 van 19 september 2023

CAVS: voorzitter: Mr. J. Sap; leden: Mr. J.P. de Jong en Dhr. H.J. Kleian

Verhuizing naar België: eigen keuze of in redelijkheid toe te rekenen aan de dienstverbandaandoening?

Dienen bij de verhuizing naar België voor wat betreft de post ‘verlies aan verdienvermogen’ de gevolgen op het inkomen en het pensioen in zijn totaliteit te worden beoordeeld of beperkt te blijven tot de AOW-schade?

Heeft belanghebbende in strijd gehandeld met de schadebeperkingsplicht?

Verhuizing naar België: eigen keuze of in redelijkheid toe te rekenen aan de dienstverbandaandoening?

Volgens de commissie heeft belanghebbende voldoende onderbouwd dat er een causaal verband is tussen de dienstverbandaandoeningen van belanghebbende en de gevoelde noodzaak om te verhuizen naar een rustiger omgeving. Naar het oordeel van de commissie heeft belanghebbende onvoldoende onderbouwd dat een vergelijkbare huurwoning of koopwoning in Nederland niet financieel haalbaar voor hem en zijn partner was, dat er geen huizen in Nederland beschikbaar waren die aan die vereisten voldeden of dat in dat geval geen sprake zou kunnen zijn geweest van dezelfde positieve effecten op zijn klachten. Naar het oordeel van de commissie kan de verhuizing naar specifiek België niet in redelijkheid aan de dienstverbandaandoening worden toegerekend.

Dienen bij de verhuizing naar België voor wat betreft de post ‘verlies aan verdienvermogen’ de gevolgen op het inkomen en het pensioen in zijn totaliteit te worden beoordeeld of beperkt te blijven tot de AOW-schade?

De commissie acht het onjuist om slechts één onderdeel van de verhuizing (verminderde AOW-opbouw) eruit te lichten en de andere gevolgen (de invloed van de Belgische sociale wetgeving en het fiscale regime) volledig buiten beschouwing te laten. Dit betekent naar het oordeel van de commissie dat bij verhuizing naar België voor wat betreft de post ‘verlies aan verdienvermogen’ de gevolgen op het inkomen en het pensioen in zijn totaliteit moeten worden beoordeeld.

Heeft belanghebbende in strijd gehandeld met de schadebeperkingsplicht?

Evenals belanghebbende is de commissie van oordeel dat de bewijslast voor wat betreft het niet voldoen aan de schadebeperkingsplicht op grond van art. 6:101 Burgerlijk Wetboek op de staatssecretaris rust. De commissie is van oordeel dat de staatssecretaris onvoldoende heeft onderbouwd dat belanghebbende in strijd heeft gehandeld met zijn schadebeperkingsplicht.

Advies

nummer: 2023/063

inzake het geschil tussen de heer X (hierna te noemen: belanghebbende), vertegenwoordigd door mr. B. Endeman en de staatssecretaris van Defensie (hierna te noemen: staatssecretaris).

Het geschil

Partijen hebben een verschil van mening over de afwikkeling van de schade, meer specifiek over:

- Is de verhuizing van belanghebbende naar België in redelijkheid aan de dienstverbandaandoening toe te rekenen of was de verhuizing naar het buitenland een eigen keuze?
- Dienen bij een verhuizing naar België voor wat betreft de post 'verlies aan verdienvermogen' de gevolgen op het inkomen en het pensioen in zijn totaliteit te worden beoordeeld of beperkt te blijven tot de AOW-schade?
- Heeft belanghebbende door niet te onderzoeken of hij zich vrijwillig kon verzekeren voor de verminderde AOW-opbouw in strijd gehandeld met de schadebeperkingsplicht?

Opmerkingen van de commissie bij het verloop van de procedure

De commissie heeft de staatssecretaris de mogelijkheid gegeven te reageren op de nieuwe argumenten en de nieuwe producties die zijn genoemd en gevoegd bij de reactie op het verweerschrift (replik van belanghebbende). Hierbij gold de restrictie dat de aanvulling op het verweerschrift (dupliek) zich diende te beperken tot deze nieuwe argumenten en nieuwe producties. Voor zover in dat stuk nieuwe argumenten zijn genoemd of nieuwe producties zijn gevoegd die niet voldoen aan deze restrictie, zijn deze niet meegenomen bij het opstellen van het advies. Dit laatste geldt ook voor de reactie van belanghebbende van 31 juli 2023. Van partijen mag immers worden verwacht dat zij in staat zijn – op zakelijke gronden – een verschil van inzicht aan de commissie voor te leggen. Daarvan lijkt hier geen sprake te zijn. De commissie acht de wijze waarop het geschil aan haar wordt gepresenteerd en de discussie die zich vervolgens heeft ontwikkeld weinig constructief en de commissie betreurt de verscherpte standpunten. Die komen de schadeafwikkeling niet ten goede.

Grondslag voor behandeling door de commissie

Bij besluit van de minister van Defensie van 17 oktober 2020, nr. BS2020019500, is per 28 oktober 2020 de commissie ingesteld. Op grond van artikel 4 van voornoemd besluit brengt de commissie op verzoek van de minister (of staatssecretaris) van Defensie, advies uit over de aan de schadeberekening ten grondslag liggende uitgangspunten, indien de belanghebbende als bedoeld in artikel 1 van de uitvoeringsregeling volledige schadevergoeding (UVS) en de minister (of staatssecretaris) van Defensie hieromtrent geen overeenstemming hebben bereikt. In casu is sprake van een dergelijke situatie.

Beschouwing

1. Inleiding

Relevante feiten en omstandigheden

Belanghebbende was in de periode van 22 april 2003 tot 1 oktober 2008 werkzaam bij het Ministerie van Defensie. Van november 2007 t/m maart 2008 is belanghebbende uitgezonden geweest naar Afghanistan. Tijdens deze uitzending heeft hij diverse traumatische ervaringen meegemaakt, waardoor hij letsel heeft opgelopen. Na zijn carrière bij defensie heeft belanghebbende bij DAF gewerkt. Op 4 november 2011 meldde belanghebbende zich voor de vijfde keer na indiensttreding bij DAF ziek. In maart 2012 werd belanghebbende voor het eerst gezien door een verzekeringsarts van het UWV. Deze concludeerde dat sprake was van PTSS en achtte belanghebbende volledig arbeidsongeschikt.

Op 3 december 2012 verzocht belanghebbende om toekenning van een militair invaliditeitspensioen (mip). Op 26 februari 2013 werd belanghebbende gezien door een arts van het Bureau Medische Beoordelingen van het Ministerie van Defensie (BMB). BMB concludeerde dat er sprake was van een oorzakelijk verband tussen de militaire dienst en de gediagnostiseerde PTSS en de comorbide depressieve stoornis. Belanghebbende werd ook blijvend dienstongeschikt geacht en deze ongeschiktheid werd ook van toepassing geacht op de datum van ontslag, te weten op 1 oktober 2008. Bij besluit van 8 november 2013 werd dienstverband aangenomen voor de bij belanghebbende bestaande aandoening van psychische aard en werd te rekenen vanaf 4 december 2011 een mip toegekend.

Op 23 juni 2014 verzocht belanghebbende om een herbeoordeling. Er werd wederom dienstverband aangenomen voor de psychische aandoening van traumatische aard en een stemmingsstoornis, zich tevens uitende in lichamelijke klachten. Er was op dit vlak nog geen sprake van een medische eindtoestand. Voorts werd dienstverband aangenomen voor een dubbelzijdige binnenooraandoening, waarvoor direct een medische eindstatus werd aangenomen. Er werd geen dienstverband aangenomen voor de dubbelzijdige aandoening aan de knie(schijv)en

Op 23 december 2014 kochten belanghebbende en zijn partner een vrijstaande woning met tuin in België, omdat belanghebbende in zijn huis in Eindhoven te veel prikkels ervoer en zijn rust niet kon vinden.

Op 23 april 2018 werd belanghebbende voor het laatst gezien door een verzekeringsarts van het UWV in het kader van de wet WIA. Deze verzekeringsarts concludeerde dat er geen benutbare mogelijkheden resteren en dat verbetering niet meer kon worden verwacht. Per 24 april 2018 is aan belanghebbende een IVA-uitkering toegekend door het UWV.

Geschilpunten

Niet ter discussie staat dat belanghebbende voldoet aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de Regeling volledige schadevergoeding (RVS).

Uit het dossier blijkt dat partijen uitgebreid hebben gecorrespondeerd over de volgende punten:

- Is de verhuizing van belanghebbende naar België in redelijkheid aan de dienstverbandaandoening toe te rekenen of was de verhuizing naar het buitenland een eigen keuze?
- Dienen bij de verhuizing naar België voor wat betreft de post 'verlies aan verdienvermogen' de gevolgen op het inkomen en het pensioen in zijn totaliteit te worden beoordeeld of beperkt te blijven tot de AOW-schade?
- Heeft belanghebbende door niet te onderzoeken of hij zich vrijwillig kon verzekeren voor de verminderde AOW-opbouw in strijd gehandeld met de schadebeperkingsplicht?

Partijen hebben over bovenstaande geschilpunten geen overeenstemming kunnen bereiken.

1.1 Standpunten aangaande de verhuizing naar België

Belanghebbende stelt dat hij naar België is verhuisd vanwege zijn dienstgerelateerde klachten. Belanghebbende kon daar een woning kopen in een rustige omgeving aan het bos. Als het hem teveel wordt, kan hij een boswandeling maken. Op het moment van de verhuizing ontving hij een WGA-uitkering waarmee hij volgens belanghebbende in Nederland geen hypotheek kon krijgen. Om dit te onderbouwen verwijst belanghebbende naar de website van een hypotheekverstrekker. Dat de verhuizing naar België noodzakelijk was, zou niet alleen blijken uit de medische informatie, maar ook blijken uit de toekenning van het ABP van een voorziening voor de kosten van de herinrichting. Dat de verhuizing naar een rustig dorp in België, naast een aantal andere factoren, een positieve invloed heeft op de klachten van belanghebbende en er mede toe heeft geleid dat de mate van invaliditeit voor de PTSS is verlaagd, blijkt volgens belanghebbende uit diverse (medische) rapportages.

De staatssecretaris ontkent niet dat belanghebbende baat lijkt te hebben gehad bij een verhuizing naar een rustigere omgeving, maar betwist dat de verlaging van het invaliditeitspercentage alleen te danken is aan de verhuizing. De verhuizing is slechts een van de omstandigheden die tot een verlaging van het invaliditeitspercentage hebben geleid. Aangaande de stelling van belanghebbende dat het voor hem niet mogelijk was om in Nederland een huis te kopen omdat hij geen hypotheek zou kunnen krijgen, merkt de staatssecretaris op dat op de website van de hypotheekverstrekker inderdaad wordt gesteld dat het lastiger kan zijn om met een uitkering een hypotheek te krijgen, maar niet dat het onmogelijk is. Volgens de staatssecretaris heeft belanghebbende niet onderbouwd dat een vergelijkbare huurwoning of koopwoning in Nederland niet financieel haalbaar was voor hem en zijn partner, dat er geen huizen beschikbaar waren die aan die vereisten voldeden of dat in dat geval geen sprake zou zijn

geweest van dezelfde positieve effecten op zijn klachten. Ook kan volgens de staatssecretaris uit de toekenning van de herinrichtingsvoorziening vanuit het ABP niet afgeleid worden dat een verhuizing naar een vrijstaande woning in België noodzakelijk was. De toekenning zegt (hoogstens) iets over de noodzakelijkheid van de verhuizing op zich. De verhuizing naar België was volgens de staatssecretaris een eigen keuze.

1.2 Standpunten over de vraag of bij een verhuizing naar België voor wat betreft de post ‘verlies aan verdienvermogen’ de gevolgen op het inkomen en het pensioen in zijn totaliteit moeten worden beoordeeld of beperkt dienen te blijven tot de AOW-schade

Het standpunt van belanghebbende is dat bij een verhuizing naar België voor wat betreft de post ‘verlies aan verdienvermogen’ de gevolgen op het inkomen en het pensioen beperkt dienen te blijven tot de AOW-schade. Volgens belanghebbende mocht hij gelet op de stellingname van de staatssecretaris en de gezamenlijke opdrachtbrief aan de firma “*de Bureaus*” er gerechtvaardigd op vertrouwen dat de staatssecretaris na ontvangst van de conceptrapportage¹ vast zou houden aan het standpunt dat de post verlies arbeidsvermogen op basis van scenario 1 (in de feitelijke situatie met letsel en hypothetische situatie zonder letsel uitgaan van Nederlandse fiscaliteit en volledige AOW) moest worden afgewikkeld en dat de AOW in de situatie met en zonder uitval voor wat betreft de AOW gelijk is.

Volgens belanghebbende stelt de staatssecretaris zich nu - in afwijking van de eerdere stellingname en het eerder gehanteerde beleid - opeens op het standpunt dat bij een verhuizing naar het buitenland voor wat betreft de post ‘verlies aan verdienvermogen’ de gevolgen op het inkomen en het pensioen in zijn totaliteit moeten worden beoordeeld (scenario 2) en dat de schade alleen nog maar kan worden afgewikkeld op basis van scenario 2 uit de conceptrapportage. Belanghebbende acht zich benadeeld door het feit dat de staatssecretaris na ontvangst van de conceptrapportage een nieuw standpunt inneemt en nieuw beleid kenbaar maakt. Belanghebbende kan nu kennelijk geen beroep meer doen op het eerdere standpunt van de staatssecretaris (scenario 1). Dat is in strijd met de rechtszekerheid, aangezien dit niet voorzienbaar was voor belanghebbende. Als de staatssecretaris vooraf aan belanghebbende kenbaar had gemaakt dat hij gebonden zou zijn aan de uitkomst van de berekening van de extra variant en dat hij na ontvangst van de conceptrapportage geen beroep meer kon doen op scenario 1, dan had hij in 2021 andere (risico) afwegingen kunnen maken. Daarnaast merkt belanghebbende op dat pas uit het verweerschrift en de e-mails van juni en juli 2023 duidelijk blijkt dat de staatssecretaris zich niet langer op het standpunt stelt en niet langer het beleid hanteert dat moet worden uitgegaan van scenario 1. Dit kan volgens belanghebbende op geen enkele wijze worden afgeleid uit de e-mails van november 2022 en februari 2023. Deze correspondentie moet worden geplaatst in de juiste context. De context was dat partijen het niet eens waren over de uitleg van de rekenkundige (ten aanzien van scenario 2) en dat belanghebbende (tevergeefs) meerdere pogingen heeft gedaan dit interpretatieverschil op te lossen. De correspondentie zegt volgens belanghebbende niets over de partijbedoelingen bij de opdrachtbrief aan de rekenkundige.

Het standpunt van staatssecretaris is dat bij een verhuizing naar België voor wat betreft de post ‘verlies aan verdienvermogen’ de gevolgen op het inkomen en het pensioen in zijn totaliteit dienen te worden beoordeeld. Bij de beoordeling van de schade dienen zowel de schadeverhogende aspecten (verminderde AOW-opbouw) als schadeverlagende aspecten (bijv. toepassing van het toepasselijke belastingstelsel) mee te worden genomen. Daarnaast benadrukt de staatssecretaris dat de afwikkeling van de schade een doorlopend proces is. De afwikkeling stopt immers niet na ontvangst van een conceptrapportage. Volgens de staatssecretaris geeft de correspondentie tussen partijen na het verschijnen van de conceptrapportage niet alleen context aan de eerdere correspondentie maar maakt ook duidelijk hoe partijen, nadat de rekenmeester duidelijkheid verschaft over de (fiscale) gevolgen van ingenomen stellingen, verder wilde gaan met de schaderegeling. Uit met name correspondentie

¹ Rekenrapport van firma “de Bureaus” betreffende de heer X d.d. 16 juni 2022

van november 2022 en februari 2023 zou volgens de staatssecretaris blijken dat ook belanghebbende ermee in kon stemmen dat de verhuizing in zijn totaliteit beoordeeld diende te worden en niet alleen gekeken zou worden naar de verminderde AOW-opbouw. Bovendien blijkt hieruit dat het aspect van de beoordeling van de verhuizing naar het buitenland in zijn totaliteit en de daarmee samenhangende toepassing van de Belgische fiscaliteit niet voor het eerst door de Staatssecretaris in het verweerschrift is besproken.

1.3 Standpunten aangaande de vraag of belanghebbende door niet te onderzoeken of hij zich vrijwillig kon verzekeren voor de verminderde AOW-opbouw in strijd heeft gehandeld met de schadebeperkingsplicht

Allereerst benadrukt belanghebbende dat de bewijslast voor wat betreft het niet voldoen aan de schadebeperkingsplicht op grond van art. 6:101 Burgerlijk Wetboek op de staatssecretaris rust. Volgens belanghebbende volstaat de staatssecretaris met de enkele stelling dat van belanghebbende mocht worden verwacht dat hij voor zijn vertrek naar België onderzoek had gedaan naar het verzekeren tegen de verminderde AOW-opbouw en wordt dit verder niet onderbouwd. Daarnaast is belanghebbende van mening dat van hem niet kon worden verwacht dat, gelet op zijn medische toestand, hij voor en/of na de verhuizing onderzoek zou hebben gedaan naar de lange termijngevolgen van de verhuizing. Hierbij wijst belanghebbende ook op de bijzondere zorgplicht van Defensie zoals opgenomen in de Veteranenwet en het Veteranenbesluit. Belanghebbende kreeg hulp van zorgcoördinator van het ABP bij de aanvraag voorziening (verhuiskostenvergoeding). Gelet op de bijzondere zorgplicht voor veteranen en de mentale toestand van belanghebbende op het moment van verhuizing had het volgens belanghebbende op de weg gelegen van het serviceteam Zorgcoördinatie – het team dat hem heeft geholpen bij de verhuiskostenvergoeding – om hem te informeren over de gevolgen van de verhuizing naar België voor zijn AOW-uitkering, te wijzen op het feit dat hij zich hiervoor vrijwillig kon verzekeren voor de AOW én dat hij deze verzekering binnen een jaar na de verhuizing dient af te sluiten. Dat is niet gebeurd. Bovendien kan een vrijwillige verzekering voor maximaal 10 jaar worden afgesloten. Volgens belanghebbende had hij met deze maatregel de schade dus slechts deels kunnen beperken. Belanghebbende stelt zich op het standpunt dat hij niet in strijd met schadebeperkingsplicht heeft gehandeld.

Het standpunt van de staatssecretaris is dat van belanghebbende verwacht had mogen worden dat hij voor zijn vertrek naar België had onderzocht of het verzekeren tegen de verminderde AOW-opbouw en de in dat kader te betalen premies opwegen tegen de verminderde AOW-opbouw. Nu belanghebbende dit klaarblijkelijk niet heeft gedaan, meent de staatssecretaris dat dit onder deze omstandigheden een schending van de schadebeperkingsplicht oplevert.

2. Overwegingen

2.1 Overwegingen aangaande de verhuizing naar België

Niet ter discussie staat dat belanghebbende baat heeft gehad bij de verhuizing naar een rustiger omgeving. Volgens de commissie heeft belanghebbende voldoende onderbouwd dat er een causaal verband is tussen de dienstaandoeningen van belanghebbende en de gevoelde noodzaak om te verhuizen naar een rustiger omgeving. De vervolgvraag die de commissie dient te beantwoorden is de vraag of belanghebbende ook voldoende heeft onderbouwd dat het noodzakelijk was om hiervoor naar België te verhuizen en hetzelfde niet bereikt kon worden met een vergelijkbare woning in Nederland. Naar het oordeel van de commissie heeft belanghebbende onvoldoende onderbouwd dat een vergelijkbare huurwoning of koopwoning in Nederland niet financieel haalbaar voor hem en zijn partner was, dat er geen huizen in Nederland beschikbaar waren die aan die vereisten voldeden of dat in dat geval geen sprake zou kunnen zijn geweest van dezelfde positieve effecten op zijn klachten. Een verwijzing naar een website van een hypotheekverstrekker en de toekenning van een voorziening voor herinrichting door het ABP zijn daarvoor onvoldoende. Naar het oordeel van de commissie kan de

verhuizing naar specifiek België niet in redelijkheid aan de dienstverbandaandoening worden toegerekend.

2.2 Overwegingen aangaande de vraag of bij een verhuizing naar België voor wat betreft de post ‘verlies aan verdienvermogen’ de gevolgen op het inkomen en het pensioen in zijn totaliteit moeten worden beoordeeld of beperkt dient te blijven tot de AOW-schade

In zijn algemeenheid is de commissie van oordeel dat mede gelet op artikel 6:100 Burgerlijk Wetboek bij een verhuizing naar het buitenland (i.c. België) voor wat betreft de post ‘verlies aan verdienvermogen’ de gevolgen op het inkomen en het pensioen in zijn totaliteit moeten worden beoordeeld, dus zowel de schadeverhogende als de schadeverlagende aspecten dienen te worden meegenomen.

De kern van het betoog van belanghebbende is dat de staatssecretaris in het stadium van de onderhandelingen waarin partijen zich bevonden na oplevering van het conceptrapport in redelijkheid zich niet meer kon beroepen op de afwikkeling van de schade op andere scenario's dan verwoordt in opdrachtenbrief aan de rekenkundige. Dit zou in strijd zijn met het rechtszekerheidsbeginsel. Volgens belanghebbende dienen de gevolgen op het inkomen en het pensioen als gevolg van het verhuizen naar België beperkt te blijven tot de AOW-schade.

Naar oordeel van de commissie staat vast dat partijen op 2 maart 2022 een gezamenlijke aanvraag aan de rekenkundige hebben gedaan om onder meer de pensioenschade te berekenen in het scenario waarbij wordt nagegaan of belanghebbende minder of geen AOW-uitkering ontvangt omdat hij niet in Nederland woont en werkt. Op 16 juni 2022 levert de rekenkundige een conceptrapportage op. In de inleiding in de conceptrapportage schrijft de rekenkundige dat het concept de mogelijkheid biedt voor de opdrachtgevers om te beoordelen of alle uitgangspunten volledig en correct uit de opdrachtbrief zijn overgenomen en om na te gaan of alle aannames ook daadwerkelijk juist zijn. Hierover ontstond na oplevering van de conceptrapportage discussie tussen partijen, en rees de vraag of de rekenkundige de opdracht mogelijk niet verkeerd en te uitvoerig had geïnterpreteerd. De rekenkundige had namelijk in zijn berekening naast de AOW-schade ook de fiscale gevolgen als gevolg van de verhuizing naar België meegenomen. Belanghebbende vond dat de rekenkundige de opdracht verkeerd en te uitvoerig had geïnterpreteerd en de staatssecretaris vond van niet. De staatssecretaris merkte in zijn e-mail van 30 november 2022 hierover op dat: *“Weliswaar zou de vraagstelling van partijen zo kunnen worden opgevat, echter zouden partijen mijns inziens voorgelicht moeten worden over de (financiële) gevolgen van de verhuizing. Het lijkt mij evident onredelijk en onjuist als, indien uw standpunt over de verhuizing naar België zou worden gevolgd, dat er uitsluitend wordt gekeken naar schade verhogende factoren. Een compleet beeld omvat niet slechts schade verhogende factoren, maar ook een voorlichting over andere aspecten (fiscale component en inkomstenbelasting). Juist dan wordt een compleet beeld verkregen”*.

Allereerst wil de commissie opmerken dat het gezamenlijk inschakelen van een rekenkundige met zich kan brengen dat partijen zich in de fase dat er een conceptrapportage is opgeleverd, mogelijk mede als gevolg van de door de rekenkundige in de conceptrapportage aangereikte (nieuwe) relevante aspecten of inzichten, alsnog kunnen uitlaten over wat de in hun ogen de juiste interpretatie van de vraagstelling zou moeten zijn. Daarnaast is het niet zo dat partijen niet meer van standpunt zouden mogen veranderen over wat de juiste vraagstelling zou moeten zijn. Zoals de rekenkundige al in zijn inleiding aangaf is een doel van het opleveren van de conceptrapportage nu juist dat partijen beoordelen of alle uitgangspunten volledig en correct uit de opdrachtbrief zijn overgenomen en om na te gaan of alle aannames ook daadwerkelijk juist zijn. In deze casus constateert de commissie dat na oplevering van de conceptrapportage er kennelijk interpretatieverschillen waren tussen partijen over wat zij van de rekenkundige verwachtten en dat de rekenkundige kennelijk de opdracht zodanig had geïnterpreteerd

dat hij de bredere gevolgen van de verhuizing naar België in kaart moest brengen en zich daarbij niet moest beperken tot alleen de AOW- schade.

Verder vindt de commissie relevant wat belanghebbende in zijn brief van 24 augustus 2022 aan de staatssecretaris voorstelt om de interpretatiekwestie op te lossen. In deze brief stelt belanghebbende twee opties voor om uit de interpretatiediscussie te komen. De eerste optie is dat de rekenkundige de rapportage aanpast waarbij in de berekening alleen rekening wordt gehouden met de AOW-schade. De tweede optie is aanpassing van scenario 2, waarbij naar de gehele situatie wordt gekeken en dat belanghebbende ook zonder uitval naar België zou zijn verhuisd. Hierbij merkt belanghebbende op dat hij mogelijk naast nadeel (door AOW- schade) ook (fiscale) voordelen zou hebben gehad door zijn verhuizing naar België. Het standpunt van belanghebbende dat hij ook zonder uitval naar België zou zijn verhuisd, is overigens een gewijzigd standpunt. Belanghebbende stelde in eerdere correspondentie dat hij zonder uitval in Nederland zou zijn blijven wonen. Belangstellende stelt dat hij de voorkeur geeft aan optie 2 en stelt voor dat de rekenkundige op basis van de aanvullende vragen opnieuw te laten rapporteren. Met andere woorden, ook belanghebbende heeft na het opleveren van de conceptrapportage een ander standpunt ingenomen en stelt voor naar de gehele situatie te kijken.

Gelet op het bovenstaande en in onderling verband gezien, is de commissie van oordeel dat de staatssecretaris, mede naar aanleiding van de conceptrapportage en de brief van 24 augustus 2022, zich in redelijkheid kon beroepen op de afwikkeling van de schade op andere scenario's dan verwoord in de opdrachtenbrief aan de rekenkundige dan wel zich kon beroepen op de bredere interpretatie zoals toegepast door de rekenkundige in de conceptrapportage. De schade van belanghebbende was niet op eenvoudige wijze vast te stellen en uit de conceptrapportage blijkt dat er verschillende (fiscale) aspecten aan de verhuizing naar België kleefden. Niet valt in te zien dat deze door de deskundige geconstateerde complexiteit niet zou kunnen leiden tot een nuancering van een eerder ingenomen standpunt. Hierbij merkt de commissie op dat het standpunt van de staatssecretaris in essentie er steeds op neerkwam dat de verhuizing naar België een eigen keuze van belanghebbende was. Daarbij past dan ook dat ofwel die gevolgen voor zijn rekening dienen te blijven, dan wel dat de effecten van die verhuizing in hun totaliteit moeten worden beoordeeld. De commissie acht het onjuist om slechts één onderdeel van de verhuizing (verminderde AOW-opbouw) eruit te lichten en de andere gevolgen (de invloed van de Belgische sociale wetgeving en het fiscale regime) volledig buiten beschouwing te laten. Dit betekent naar het oordeel van de commissie dat bij verhuizing naar België voor wat betreft de post 'verlies aan vermogen' de gevolgen op het inkomen en het pensioen in totaliteit moeten worden beoordeeld.

Ten overvloede overweegt de commissie het volgende. In beginsel zijn partijen gebonden aan de inhoud van het door een deskundige definitief opgesteld rapport als in gemeenschappelijk overleg een deskundige wordt aangezocht. Dit betekent echter niet dat het partijen niet meer vrij zou staan om op basis van een conceptrapport nadere opmerkingen te maken, als blijkt dat de deskundige effecten constateert die door partijen niet volledig zijn doorgrond.

In deze casus constateert de commissie dat het conceptrapport van 16 juni 2022 nimmer definitief is vastgesteld, omdat partijen vervolgens in debat zijn geraakt over de omvang van de opdracht aan de deskundige. Hierdoor is van formele binding aan het rapport geen sprake. Dat neemt niet weg dat, zoals hierboven al is overwogen, het gaat om de vaststelling van de schade van belanghebbende waarbij alle omstandigheden van het geval dienen te worden betrokken.

2.3 Overwegingen aangaande de vraag of belanghebbende, door niet te onderzoeken of hij zich vrijwillig kon verzekeren voor de verminderde AOW-opbouw, in strijd heeft gehandeld met de schadebeperkingsplicht

Evenals belanghebbende is de commissie van oordeel dat de bewijslast voor wat betreft het niet voldoen aan de schadebeperkingsplicht op grond van art. 6:101 Burgerlijk Wetboek op de

staatssecretaris rust. Door alleen te stellen dat belanghebbende klaarblijkelijk niet heeft onderzocht om zich te verzekeren tegen de verminderde AOW-opbouw en niet te reageren op de verweren van belanghebbende, is de commissie van oordeel dat de staatssecretaris onvoldoende heeft onderbouwd dat belanghebbende in strijd heeft gehandeld met zijn schadebeperkingsplicht.

3. Advies aangaande de geschilpunten

De commissie adviseert om bij de vaststelling van de schade als uitgangpunt te nemen dat de verhuizing van belanghebbende naar (specifiek) België in redelijkheid niet aan de dienstverbandaandoening kan worden toegerekend.

De commissie adviseert voor wat betreft de post ‘verlies aan verdienvermogen’ de gevolgen op het inkomen en het pensioen in totaliteit te beoordelen, dus zowel de schadeverhogende als de schadeverlagende aspecten dienen mee te worden genomen.

De commissie adviseert om bij de vaststelling van de schade als uitgangpunt te nemen dat belanghebbende, gelet op de omstandigheden van dit geval, niet in strijd heeft gehandeld met zijn schadebeperkingsplicht door zich niet vrijwillig te verzekeren voor de verminderde AOW-opbouw.